

Okkara egnu fólk klár tá leitingin byrjar:

Kunnu útbúgva seg í Føroyum innan oljuboring

Tað eru ikki bert oljufeløgini, sum eru við at gera seg tilreiðar at fara undir eina oljuleiting við Føroyar. Eisini føroyska skúlaverkið er av álvara farið undir fyrireikingarnar at útbúgva føroyskar oljuarbeiðarar, sum skulu vera tøkir, tá startskotið til leitingina fer av.

JAN MULLER

Tann 19. oktober byrjar grundskeið í boring á Skúlaheiminum við Marknagilsvegin. Hetta er fyrsta av sínum slag í Føroyum.

Tað er Oljuútbúgvingarsamtakið, ið stendur fyri skeiðnum. Hetta er eitt samtak millum Tekniska Skúlan í Havn, Tekniska Skúlan í Klaksvík, Maskinmeistaraskúlan, Føroya Sjómansskúla og Undirvísing- og Mentamálastýrið. Samtakið hevur til endamálið at stíla fyri útbúgvingum, sum geva førleika hjá skeiðluttakarum at arbeiða innan oljuvinnuna.

Ikki kann sigast annað enn, at tað hevur verið arbeiðt væl og skjótt frá skúlamyndugleikum her á landi. Tað er ikki so langt síðani, at samband varð knýtt millum tekniskar skúlar her heima og Stavanger Maritime Videregående Skole í Stavanger. Skjótlið varð við hesum settur á eitt samstarv, sum nú er við at bera ávøkstur.

Endamálið hjá føroyskum myndugleikum hevur alla tíðina verið at fáa útbúgvið okkara egnu lærarar, soleiðis at føroyingar, sum vilja fáa sær útbúgving í oljuvinnuni, kunnu sleppa undan at fara av landinum.

Tí varð avrátt, at fimm lærarar frá teknisku skúlanum, maskin-skúlanum og sjóvinnuskúlanum skuldu fara til Noregs á skeið, sum so aftur kundi geva teimum førleika at halda skeið í boring í Føroyum. Skeiðið varð sera væleydnað, og nú er málið so búgvið at fara víðari við, og fyrsta bori-skeið verður í Føroyum í næsta mánað. Talan er um eitt 7 viku langt skeið, sum skal geva luttakarum førleika til at kunna arbeiða á einum boripalli.

Fjarundirvising

Sum nakað heilt nýtt í føroyskari undirvising sum heild er ætlanin at brúka fjarundirvising umvegis sjónvarp. Tilsamans 30 av teimum 228 undirvísingartímum verður fjarundirvising úr Noregi. Henda undirvising skal fara fram á gomlu telegrafstöðini.

Norska oljufelagið Statoil, sum í fleiri førum hevur verið við til at stuðla undir og fíggar samstarv á útbúgvingarøkinum millum føroyskar og norskar útbúgvingar- og granskingarstovnar sum partur av AMG-oljusamtakinum, stendur fyri kostnaðinum av fjarundirvisingini. Haraftrat hevur Stavanger Maritime Skole boðið sær til at standa fyri próvtøkunum.

Pláss er fyri tilsamans 20 luttakarum á hesum fyrsta boris-skeiðnum. Grundskeið í boring er eitt skeið, sum gevur luttakarum ástøðiliga upplæring innan bori-tøkni, men samstundis gevur tað eisini almenna kunning um fleiri øki innan oljuvinnuna. Hóast skeiðið ikki í fyrstu atgæva gevur endaligan førleika til arbeiði innan boring, so er tað ein góður máti at ognar sær grundleggjandi kunnleika um boring, um ein ætlar sær at arbeiða á boripalli. Tað gevur so førleika til at arbeiða sum tømaraarbeiðari ella bori-deksarbeiðari.

Skeiðið, saman við verk-ligari upplæring á boripalli, gevur grundarlag fyri fram-haldandi útbúgving innan boring til eitt nú borara ella borimeistarar. Tilíkar útbúgvingar kunnu t.d. takast á faksúla í Noregi.

Eingi formlig krøv eru til forkunnleika fyri tann, sum tekna seg til skeiðið, men tað er ein fyriminur, um skeiðluttakarinn hevur arbeiðsroyndir innan t.d. mekanisk fak.

Innskriving til Grund-skeið í boring fer fram hjá Sjúrið Guðjónson, á Føroya Handilsskúla. Kostnaðurin er 10.000 kr.

Hvat víðvíkur arbeiðsmøguleikum eftir lokið skeið hevur Oljuútbúgvingarsamtakið verið í samband við serliga norsk feløg. Klaus Reistrup frá undirvísingamálastýrinum og sum hevur tikið nógv við útbúgvingarspurningar við at-liti til eina oljuvinnu sigur við Sosialin, at tað ber ikki til beinleiðis at ávísar arbeiði, men Oljuútbúgvingarsamtakið vil feigið hjálpa við at útgæva samband til ymisk feløg innan oljuvinn-

una, sum hava sýnt áhuga fyri at taka føroyingar í arbeiði.

Óvissa um trygdina

Ein spurningur, sum tó enn hongur í leysari luft er, hvussu verður við tí trygdarskeiði, sum allir oljuarbeiðarar skulu hava. Fyri at kunna arbeiða umborð á einum oljuboripalli, so skal man hava verið á einum trygdarskeiði.

Sosialurin skilur, at tað enn ikki er møguleiki at taka slíkt skeið í Føroyum, hóast tað nú í fleiri ár hevur verið strongt á myndugleikarnar at fáa sett upp eina trygdarmístøð, sum tekur sær av hesum, eisini fyri teir, sum ætla sær at sigla.

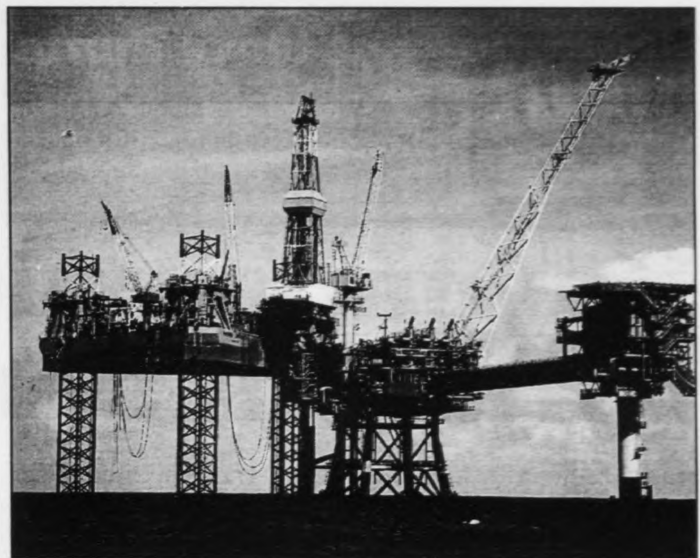
Bláðið skilur, at hetta er ikki sørt av einum stríðsmáli. Semja er ikki um, hvør landsstýrismaður umsitur hetta, og hvar ein slík trygdarmístøð skal vera. Higartil hava eitt nú sjómenn og brandmenn verið á skeiði við Air og eisini í Klaksvík. Fyri at kunna fáa arbeiðsloyvi í oljuvinnuni, krævt meira enn tað hesi plássini í dag kunnu bjóða.

I løtuni sær heldur ikki mætan út, enn at málið um trygdarmístøð er malsøki hjá trimum landsstýrismonnum, Signar á Brúnni, Eyðun Elið og John Petersen.

Hóast eitt projekt hevur verið til víðgerðar í undanfarna landsstýrinum, so hevur enn eingin kunnað skorðið í gígnum í málinum. Eina tíð hevði Eilif Samuelsen, landsstýrismaður málið um hendi, seinni varð tað so í hondunum á Sámal Petur í Grund, landsstýrismanni.

Eitt uppskot hevur verið at útbýggja stöðina við Air til at lúka øll krøv til trygdina, eisini í sambandi við eina komandi oljuvinnu. Spurningurin um eina trygdarmístøð hevur eisini al-stórán áhuga fyri oljufeløgini, tí skulu hesi taka føroyingar í arbeiði, so mugu teir hava verið á trygdarskeiði.

Møguleikin í dag er so at fara til Noregs at taka hesi skeið, og tað er greitt, at kemur ikki gongd á hetta

málið, so mugu teir føroyingar, sum í desember hava lokið grundskeið í boring, av landinum fyri at taka eitt trygdarskeið. Tað fer at kosta ikki so lítið. Og tá er grundtáningin við at útbúgva seg í Føroyum ikki so heilur longur.

Spurningurin liggur nú hjá myndugleikum um at taka eina avgerð um, hvar

ein slík trygdarmístøð skal liggja. Tað hevur longu verið frammi, at oljufeløg eru sinnad til at vera við til at sponsorera eina slíka trygdarmístøð, nú trygdn stendur so frammaliga hjá teimum. Í hesum sambandi eigur eisini at verða nevnt, at nú fleiri oljupallar skulu hoggast upp, er møguleiki at ognar sær útgerð, sum kann

brúkast nettup á einum trygdardepli.

Bólturn tykist í løtuni at liggja hjá ikki færri enn trimum landsstýrismonnum. At føroyingar nú fara undir skeið í sambandi við eina komandi oljuvinnu og vit ikki hava tikið støðu til, hvat vit vilja á trygdarøkinum, er óhaldbart fyri allar partar.

Karsten Hansen, fíggar-málaráðharri:

Kolvetnisskatt fyri tingið í ár

JAN MULLER

Nú fíggarlóguruppskotið er liðugt hevur fíggar-málaráðharrin fingið eitt annað stórt mál á arbeiðsborði sítt í glasbygginginum á Argjum. Tað er eitt útkast til eina føroyska kolvetnisskattalóg. Fólk frá skattamyndugleikum, oljufyrirsitingini, Oljuraðleggjamevndini og fíggar-málastýrinum hava arbeiðt við hesum máli nú í fleiri ár. Men tað er serstakliga hetta seinasta árið, at ferð er komið á málið.

Ein týðandi partur av fyrireikingini hevur verið at vitja onnur lond, sum hava slíka lóggávu, eitt nú Noreg, Danmark og Bretland fyri bert at nevna nøkur. Útkastið, sum nú er liðugt, fevnir fyrst og fremst um tann vanliga partin tvs. partafelagsskattin ol. Enn er ikki stöðin tikið til serstakan skatt av ymsum slag - og í hvønn mun slíkur skattur fer at verða brúktur.

Karsten Hansen, fíggar-málaráðharri hevði herfyri fund við hölkin, sum arbeiðir við kolvetnisskattalógini og er hann væl nøgdur við tað arbeiði, sum er gjørt higartil.

Hann dylur ikki fyri, at her er talan um eina fyri Føroyar sera týðningarmikla lóggávu, tí hon skal tryggja okkum okkara rimuliga part av inntøkunum frá eini komandi oljuvinnu samtíðis sum hon skal gera tað áhugavert fyri oljufeløgini at arbeiða her. Kynstríð er at fáa hesi bæði at ganga upp.

Hvat víðvíkur møguligum serskattum, so er tað nakað, sum tingið skal taka støðu til. Í hesum sambandi verður sjálvandi eisini hugt eftir, hvussu aðrir hava borið seg at, men fíggar-málaráðharrin vil ikki her og nú siga, hvar vit koma at liggja. Tað veldst um so nógv. M.a. hevur marknatráttan við Bretland eisini ávirkan á hesa avgerðina.

-Eg vóni vit kunnu fáa alt hetta avgreitt nú í vetur ella í seinasta lagi í vár. Karsten Hansen sigur, at tað eisini er ein spurningur, hvussu vit frægast stýra øllum útviklinginum, og her eru nógvir spurningar at taka støðu til, ikki minst tá talan er um skattning.

Hann sigur, at oljufeløgini skjótt mugu fáa at vita, hvat tey eru upp í móti, tá talan er um skattalóggávu ol. Uppá fyrirsurning um ikki lágu oljuprisir gera tað

trupult hjá okkum at seta hørð krøv sigur fíggar-málaráðharrin, at hetta nýtist ikki at vera so. Kanska júst tann lági oljuprisurin gevur eina nógv meiri realistiska mynd av vinnuni sum heild.

Karsten Hansen var herfyri á fundi saman við teimum norðurlendsku fíggar-málaráðharrunum, og tá tosaði hann m.a. við norska starvsbróðurin, sum helt fyri, at føroyingar eiga at vera sera varnir, tá talan er um at fara í gongd við eina oljuvinnu. Tað ber t.d. ikki úttan víðari til at samanbera við eitt nú norsk víðurskipti, tí vinnan har longu hevur hava tíð til at festa rót.

-Vit mugu undir øllum umstøðum vita, hvat tað er vit gera sigur landsstýrismaðurin í fíggar-málinum, sum millum tilfarir á borðið sínum eisini hevur áhugaverdar upplýsingar um, hvussu aðrir eitt nú myndugleikarnir í Alaska spara upp pengar, tá oljuvinnan byrjar at geva nakað av sær. Í Alaska festi eg meg serstakliga í tann permenant grunnin, sum stóru partur av oljupengunum endar í. Tað er nakað vit skulu hyggja at í framtíðini.